

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/22516,Jednosc.html>
19.05.2024, 10:42

Jedność

Hasło wydrukowane w **Tom III**

„Jedność”, pismo związane pocz. z MKS w Stoczni Szczecińskiej im. Adolfa Warskiego w Szczecinie, nast. z MKR, wydawane 26 (z datą 24) VIII – 31 XII 1980 i 10 I – 11 XII 1981. Podtytuły: „Biuletyn Strajkowy Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego. Do użytku wewnątrzorganizacyjnego”, „Tygodnik NSZZ «S» Pomorza Zachodniego”. Do końca 1980 ukazało się 18 n-rów, obj. 2–4 s., druk na offsecie, nakł. 15 tys. egz.; ponadto 2 dodatki i 1 nr spec. poświęcony 10. rocznicy wydarzeń Grudnia 1970. Pomysłodawcą, założycielem i redaktorem nacz. był Leszek Dłouchy. W redakcji m.in.: Tadeusz Dziechciowski (sekretarz red., gł. odpowiedzialny za linię programową), Karol Markowski (redaktor tech.), Michał Paziewski, Lidia Kowalińska-Maślanka, Tomasz Zieliński, Michał Kawecki, Stanisław Wiszniewski, Ewa Gutkowska, Jarosław Piwar, Andrzej Węglarz oraz liczni współpracownicy. 10 I – 11 XII 1981 ukazało się 49 n-rów (2 n-ry zostały cofnięte przez cenzurę), obj. 8 s., format A3, nakł. 100 tys. egz.; 35 tys. trafiło do kiosków, a reszta rozprowadzana była przez poszczególne struktury „S” i rozsyłana po całym kraju. Podtytuł: „Nasz rodowód – Sierpień '80”. Zadbano o szatę graficzną, pod artykułami zaczęły pojawiać się pełne nazwiska autorów. Pocz., jako biuletyn strajkowy, przekazywano gł. informacje o zasięgu strajku i postulatach protestujących. Sporo miejsca na łamach pierwszych numerów zajęła sprawa rejestracji „S”. Wytykano też niekonsekwencje postępowania władz państwowych w kontekście podpisanych przez Polskę międzynarodowych konwencji. Od pocz., uzasadniając niejako konieczność pojawienia się pisma na rynku, krytykowano politykę informacyjną państwa. Próby dyskredytowania związku przez oficjalne media były natychmiast wychwytywane i poddawane polemice. Redakcji bliskie były również sprawy Kościoła: opublikowano orędzie Jana Pawła II do Prymasa Polski Stefana Wyszyńskiego, relacjonowano spotkanie

członków szczecińskiego MKR z przedstawicielami Episkopatu Polski i ich rozmowy o trudnych relacjach Kościół-państwo. Nie unikano także tematów życia codziennego: problemów z zaopatrzeniem w mięso, kłopotów z wprowadzaniem systemu kartkowego czy walki związkowców o płatne wolne soboty. W n-rze 1 z 1981, T. Dziechciowski przedstawił misję gazety. Podkreślił, że jest to pismo związkowe, mające służyć interesom klasy robotniczej i wszystkich ludzi świata pracy. Zaznaczył, że jako odpór na oficjalną propagandę państwową pismo nie będzie przedstawiać propagandy defetyzmu i malkontentstwa, tylko że redakcji zależy przede wszystkim na ujawnianiu naruszania należnych ludziom praw. Zakładano, że na łamach ścierać mają się różne poglądy, z którymi sama redakcja wcale nie musi się zgadzać. Jak się okazało, rzeczywiście była to jego cecha wyróżniająca, np. pismo krytykowało doradców „Solidarności” za ich zbyt uległość czy włączało się w dyskusję o odwołaniu z gdańskiego MKR Anny Walentynowicz. Po wygranych przez Lecha Wałęsę jesienią 1981 wyborach na przew. „S”, redakcja podawała w wątpliwość jakość jego programu. Zastanawiano się także, jak pogodzić polityczne aspiracje „S” z jej czysto związkową działalnością. Redakcja wytykała brak reform gospodarczych w państwie, odważnie atakowała też władzę, nie respektując interesów klasy robotniczej. W pierwszym okresie nierzadko powoływano się w swej retoryce na klasyków marksizmu. Radykalny krytycyzm spowodował, że urząd cenzorski nie dopuścił do ukazania się n-rów 3 i 10. Podobny los spotkałby nr 43 z XI 1981, jednak wówczas redakcja zdecydowała się na ustępstwa i z uwzględnieniem sugestii cenzora ukazał się z opóźnieniem. W ostatnim n-rze, wydanym 2 dni przed wprowadzeniem stanu wojennego, na stronie tytułowej znalazł się wymowny artykuł pt. »Jedność« przed sądem, w którym szczegółowo opisano perypetie redakcji z cenzorami. Numeracja pisma do wprowadzenia stanu wojennego zakończyła się na n-rze 50. 14 XII 1981, podczas strajku okupacyjnego w Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego, dziennikarze przygotowali jeszcze 2 n-ry w formie ulotek: jednokartkowej, dwustronnie zadrukowanej, za pomocą powielacza, zachowując ciągłość numeracji (nr 51 i 52). Oba n-ry przygotowane zostały przez dziennikarzy oficjalnie wydawanego tygodnika: T. Dziechciowskiego, T. Zielińskiego,

Krystynę i Marka Mikołajczyków. W I 1982 w Szczecinie ukazało się podziemne pismo „Jedność”, sygnowane numerem 1/53. Pismo było inicjatywą zupełnie in. grupy, niezwiązanej z wcześniejszą redakcją, (z wyjątkiem współpracownika „J”, Mariana Korczaka), która postanowiła stworzyć nowe pismo, przejmując tytuł tygodnika. Dawna redakcja nie oponowała przed jego wydawaniem. W nowej redakcji m.in.: Krzysztof Korczak, Piotr Modrzejewski, Lucyna Modrzejewska, Mirosław Gudowski, Stanisław, Janusz i Mariusz Bogdanowiczowie. Współpracownicy m.in.: Marian Korczak, Ryszard Piłat, Winicjusz Górecki, Henryka Olejniczak, Jan Członkowski i Krzysztof Plater. Pismo wychodziło do 1986, SB nie zaliczała go do czołowego pisma podziemnego. Od jesieni 1986 działacze skupieni wokół Mariana Jurczyka kontynuowali wydawanie „Jedności”; redakcję oddano w ręce Aliny Głowackiej, dziennikarki Polskiego Radia Szczecin, internowanej w stanie wojennym. Pismo było drukowane najczęściej co mies. w warszawskim Wydawnictwie Prasowym Myśl. Sprawami poligrafii i kontaktu z wydawnictwem zajęli się Andrzej Kotula i Grzegorz Durski. A. Głowacka starała się utrzymać niekonfrontacyjny charakter pisma nie pisząc o podziałach w łonie opozycji. Nieusatysfakcjonowany tym M. Jurczyk próbował przekazać redagowanie pisma, Władysławowi Daniszewskiemu, który odmówił. Od IV 1987, kiedy SB przejęła najnowsze numery pisma, powrócono do przygotowywania pisma na powielaczu białkowym. Zajmował się tym A. Kotula, który został poproszony przez Stanisława Wądołowskiego o pomoc w reaktywacji „Jedności Stoczniowej”. W VII 1989 powrócono do idei reaktywacji „Jedności” sprzed stanu wojennego. Pierwszy nr nawiązywał do numeracji z 1981 (nr 53). Redaktorem nacz. został T. Zieliński, zw. z pismem przed stanem wojennym. Nowe pismo tworzyli m.in.: M. Paziewski, Mirosław Witkowski, Olgierd Wojciechowski, Piotr Niemczyk, Renata Mazurowska, Tomasz Duklanowski i Ewa Orłowska. W kolejnych latach funkcję redaktorów nacz. pełnili: Agnieszka Wesołowska, Krzysztof Żurawski, Jolanta Podolak, Urszula Dembińska-Nowakowska, Paulina Łątka i Katarzyna Stróżyk. Redakcja uważa się za sukcesora tygodnika z 1980, o czym świadczy stosowny podpis pod winiętą, która w swojej formie nawiązuje do poprzedniczki z 1980.

Paweł Szulc

[Region Pomorze Zachodnie, Szczecin](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)